

सामाजिक सुरक्षा कोष
प्रशासन सेवा, वित्त समूह, लगानी उपसमूह, छैटौ तह, वित्त अधिकृत पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम
तृतीय पत्र: सेवा सम्बन्धी
खण्ड क -३० अङ्क

१. अर्थशास्त्र - ३० अङ्क

१.१ वृहत अर्थशास्त्र (Macro Economics) (२०अङ्क)

- १.१.१ वृहत अर्थशास्त्रको अवधारणा: कुल ग्राहस्थ उत्पादन, राष्ट्रिय आय, उत्पादन फलन, सोधानान्तर स्थिति र रोजगारी
- १.१.२ वित्त नीति: अवधारणा, महत्व, उद्देश्य, प्रकार, उपकरण, वित्तिय गणक (fiscal multiplier), GDP, मुल्य श्रृंखला र वित्तिय उपकरणको मुल्यमा प्रभाव
- १.१.३ मौद्रिक नीति: अवधारणा, महत्व, उद्देश्य, प्रकार, उपकरण तथा यसको कार्यान्वयनमा केन्द्रीय बैङ्कको भूमिका, मुद्रा प्रदायको सिद्धान्त
- १.१.४ वित्त नीति र मौद्रिक नीतिको अन्तरसम्बन्ध: उत्पादन, उत्पादकत्व, रोजगारीको स्तर, मुद्रास्फिति र व्यवसायिक वातावरण ब्यापार चक्र र विश्व आर्थिक तथा वित्तिय मन्दीहरू बारेको जानकारी
- १.१.५ रोजगारी तथा बेरोजगारी सम्बन्धी शास्त्रीय तथा किन्सियन सिद्धान्तहरू
- १.१.६ मुद्रास्फिति: अवधारणा, श्रोत र प्रकार, कारण, असर, निराकरणका उपायहरू
- १.१.७ मुद्रास्फिति र बेरोजगारी बिचको सम्बन्ध: फिलिप्स कर्भको अवधारणा, प्रक्षेपित मुद्रास्फिति र वास्तविक मुद्रास्फिति र यसको प्रभाव
- १.१.८ अर्थतन्त्रमा बाह्य क्षेत्रको प्रभाव, सोधानान्तर स्थिति (चालुखाता, पुंजीगत खाता, वित्तियखाता, भुक्तानी सन्तुलन)

१.२ श्रम अर्थशास्त्र (Labor Economics) (१० अङ्क)

- १.२.१ कल्याणकारी अर्थव्यवस्था
- १.२.२ श्रमको माग, पूर्ति र श्रम बजारको सन्तुलनको अवधारणा
- १.२.३ ज्याला निर्धारणको शास्त्रीय तथा किन्सियन सिद्धान्त
- १.२.४ ज्यालादर विभेद र भिन्नता सम्बन्धी सिद्धान्त तथा त्यसका कारणहरू
- १.२.५ न्युनतम ज्याला निर्धारणको अवधारणा र नेपालमा यसको प्रयोग
- १.२.६ कार्ल माक्सको सरप्लस मुल्य सिद्धान्त
- १.२.७ श्रम आप्रवासन: अवधारणा, कारण, प्रवृत्ति र यसका अल्पकालिन तथा दिर्घकालिन प्रभावहरू

खण्ड ख -४० अङ्क

२. वित्त व्यवस्थापन

- २.१ वित्तिय प्रणाली: बजार, मध्यस्थकर्ता, वित्तिय औजारहरू
- २.२ धितोपत्र बजार: प्रकार र विशेषता, कारोवार विधि, सुचक (market index) र नियामकिय व्यवस्थाहरू, नेपालको परिवेशमा अवसर र चुनौति

सामाजिक सुरक्षा कोष

प्रशासन सेवा, वित्त समूह, लगानी उपसमूह, छैटौ तह, वित्त अधिकृत पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.३ धितोपत्र बजारका विनिमययोग्य उपकरण र तिनको मुल्याङ्कन
- २.४ मुद्रा बजार र पुंजी बजारको विशेषता, अन्तरनिहित जोखिम, लगानीका उपकरणहरू
- २.५ लगानीका अल्पकालिन, दिर्घकालिन तथा बैकल्पिक उपकरणहरू
- २.६ वित्तिय विवरणको विश्लेषण पूर्व गर्नुपर्ने समायोजन, आवश्यकता र महत्व, Financial reporting and analysis (वित्तिय विवरण, तयार गर्ने विधि र विकल्प सम्बन्धी ज्ञान: Full vs. partial reporting, equity method, investment insecurities; fair value through Profit and loss, fair value through OCI, designated fair value option and its impact on financial reports, Depreciation, amortization, impairment, derecognition of assets, discontinue business.
- २.७ वित्तिय उपकरणहरूको मुल्यांकन (security valuation), आधारभुत विश्लेषण र प्राविधिक विश्लेषणका सैद्धान्तिक पक्ष, मुल्यांकन विधि (discounted cash flow approach, fundamental comparable analysis, comparative company analysis, assets based र प्राविधिक मुल्यांकनका सामान्य जानकारी
- २.८ पोर्टफोलियो व्यवस्थापनका सिद्धान्त: Markowitz's Efficient Frontier, capital allocation line, capital market line, security market line; assets allocation decision, पोर्टफोलियो निर्माण, जोखिम विश्लेषण
- २.९ सामाजिक सुरक्षा कोषको लगानी नीति र लगानी व्यवस्थापनमा यसको उपादेयता; financial reporting quality and quality of financial reports (earning quality measurement)

खण्ड ग -३० अङ्क

३. बैंक तथा वित्तिय संस्था

- ३.१ बैङ्किङ्ग व्यवस्था बारे जानकारी: बैङ्कको प्रकार तथा कार्यहरू, वर्तमान अवस्था, मुद्रा बजार र बैङ्क,
- ३.२ वित्तिय स्रोत परिचालनको स्थिति, नेपालमा वित्तिय प्रणाली सुधारका लागी भएका प्रायास तथा उपलब्धीहरू
- ३.३ गैह्र बैङ्क वित्तिय संस्थाहरूको अवधारणा, नेपालमा विद्यमान संस्थाहरू, महत्व, आर्थिक विकासमा यस्ता संस्थाहरूको भूमिका
- ३.४ वित्तिय स्रोत परिचालनमा गैह्र बैङ्क वित्तिय संस्थाहरूको विद्यमान अवस्था, चुनौती तथा संभावनाहरू
- ३.५ बीमाको परिचय, सिद्धान्त, प्रकार तथा महत्व
- ३.६ नेपालमा बीमाको प्रादुर्भाव, विकास र वर्तमान अवस्था
- ३.७ स्वास्थ्य बीमाको अवधारणा, आवश्यकता र महत्व
- ३.८ सामाजिक बीमा र ब्यवसायिक बीमा बिचको अन्तर-सम्बन्ध: समानता र भिन्नता
- ३.९ पुनर्बीमा सम्बन्धी अवधारणा र महत्व
- ३.१० विमाडकिय मुल्यांकनको अवधारणा, आवश्यकता र महत्व